

A LEGSZEBB MAGYAR KÉPEK

DECKER ALBERT: ZICHY GRÓFNŐK

Hátsó fedélapunkat szép és kedves színes kép díszíti. Eredetije a Magyar Nemzeti Múzeumban látható, Ernst Lajosnak ott kiállított magyar történeti gyűjteményében. A képre illesztett táblán ez a felírás: *Zichy grófnők*. A katalógus szerint a kép tárgya: *Női parancsnokok, két huszárdolmányos hölgy (állítólag Zichy grófnők) egy huszárkáplár jelentését fogadják. Vízfestmény, 1857.*

Mindenképpen érdekes képecske. A nők egyenjogúsításának körútát éljük. A nők számára elvben nyitva vannak az összes pályák. Női rendőrök számos külföldi országban teljesítenek szolgálatot, sőt már arról is olvastunk — persze, nem hittük el —, hogy női rendőrök brutálisan bántak egy védtelen férfi bűnözővel. A nőknek fontos szerepkörük van a hadseregben. Olyan hírek mind gyakrabban bukkannak fel, hogy nők mint sorkatonák is teljesítettek szolgálatot.

A nők bevonulása a hadseregbe tehát nem fog meglepetésszerűen megtörténni. Hosszu multja van ennek, amely nálunk nemcsak *Rozgonyi Csellőig* megy vissza, hanem a kődbevesző őstörténelembe. Persze, minél inkább közeledünk a mai korhoz, érdeklődésünk annál bensőségesebb lesz. Különösen a közelmúlt kelti romantikus érzéseinket. Apáink, nagyapáink korára — e témánál helyesebben: *anyáink és nagyanyáink korára* — szeretettel és melegséggel szoktunk visszaemlékezni. Istenem, amikor ők még fide, fiatal leánykák, önérzetes, szép asszonyok voltak! Ebben a visszaábrándozásban kellemes meglepetés, ha egy jó művész e körből ilyen szokatlan ábrázolást mutat be nekünk: *hölgyhuszárokat*. Nem afféle hölgyzászlóaljából valókat, aminők a század végén vonultak végig orfeumszínpadokon. Ezek a hölgyhuszárok még ódzkodtak nadrágba bujni. Ezek előkelő hölgyek: Zichy grófnők, vagy állítólag Zichy grófnők, a dátum szerint 1857-ből.

Allítólag annyi, mint nem biztosan. Miért gondolják mégis, hogy ezek a hölgyek Zichy grófnők? Azért, mert a magyar multban volt egy szép Zichy grófi testvérpár, akiknek dicsőségét *Petőfi Sándor* versben örököltette meg. A versnek a címe: *Batthyány és Károlyi grófnők, Védjegyleti dal*. Szól pedig a költemény *Károlyi Györgyné* szül. gróf Zichy Karolináról és *Batthyány Lajosné* grófnő, gróf Zichy Antóniáról. E hölgyek férjeik hazafias ellenzéki politikáját hathatósan támogatták és ezt a támogatást átvitték *Kossuth Lajos* védjegyleti mozgalmára is. Ők voltak a *Védjegyleti* első tagjai. Kötelezték magukat csak honi kelmék viselésére és arra, hogy estélyeikre csak olyan hölgyeket hívnak meg, akik szintén honi anyagból készült ruhában jelennek meg. Az ifjuság 1844 november 15-én fáklyászenét rendezett tiszteletükre. Szentanuja volt ennek *Petőfi Sándor* is, akit rendkívül meghatottak azok a lel-

kes szavak, amelyeket a hölgyek az ifjusághoz intéztek. Ennek hatása alatt születtek meg ezek a lelkes sorok:

— *Láttatok-e a két tündérvilágot?
Borus hazánknak két sarkcsillagát?
Evezhetsz bátran, nemzetem hajója!
Nem veszthet az célt, aki ilyet lát.*

Zichy grófnők egy huszárkáplár jelentését fogadják.

*En láttam, láttam!...
megmutatta őket
Szent vágyaimnak a
szövétnékfény;
Hanem mi volt e fény
a lánghoz képest,
Mely ekkor égett ke-
lem belsején!*

*Ott álltak ők, mint égi
jelenések.
Szokatlan köztünk
ilyen látomány:
Hahogy sokáig néztem
volna őket,
Szemfényemet vesztet-
tem volna tán.*

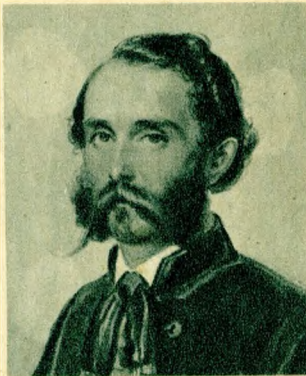
*S hallottam édes aj-
kaik zenéjét;
Hallottam őket halkán
mondani,
Mi tetteik rég fennszó-
val beszélnek,
Hogy ők a honnak hű
leányai.*

Ez a vers órlási mértékben hozzájárult a két főúri dáma népszerűségéhez. Könnyen

érthető tehát, ha valaki — idő multával — e kép látára rögtön a Zichy-nővérekre gondol. Ki is lehetne más ez a két magyar huszárnak öltözött hölgy, mint a magyar hazafiság e két példaadó alakja! A képhez tehát hozzáillik a rajta levő felírás. Ez az érzésünk, amelyhez azonban hozzáfűzünk néhány kritikai megjegyzést.

Ez a kép akkor szólna meggyőzően szívünkhöz, ha nem 1857-ben, hanem egy évtizeddel előbb festették volna és ha a jelentést tevő huszárkáplár csákóján nem kétféjű sas, hanem magyar címer volna látható. Akkor valóban ama Zichy-hölgyeket látnók a képen. De 1857-ben ők már nem öltöztek huszárruhába. A Bach-korszakban nem került ilyen tréfára a sor, különösen nem *Batthyány Lajos grófnak*, a vértanu miniszterelnöknek gyászos özvegyénél. Legfeljebb az lehetséges, hogy a művész egy régebbi jelenetet festett meg évek multával. Valószínű, hogy a jelentésttevő huszárkáplár is előkelő személyiség. A művész arcát portrészerűen dolgozta ki és hogy ne kelljen eltakarnia, balkezeivel szalutáltat vele.

A képünk festője, *Decker Albert*, egy művészcsalád tagja volt, amely sokat dolgozott magyar főuraknak, köztük a Zichyeknek is. A család feje, *Decker János*

*Decker György:
Magyar főúr arcképe.*

István (1784—1844), elzászi származású ember volt, aki Párizsban tanult. 1818-ban jött Magyarországra egyestendő kisfiával, *Alberttel*. *Decker Albert* (1817—1855) volt a legidősebb fiú. Következett a Pesten született *Decker György* (1819—1894) arcképfestő, akinek egy a Szépművészeti Múzeumban lévő akvarelljét bemutatjuk. Ugyancsak Pesten született *Decker Gábor* (1821—1855), aki mint miniatűrlista tett hirre szert. A család Bécsben lakott, de igyekezett magyar összeköttetéseit megtartani.